

Czy Twoje dziecko mówi poprawnie?

Rozwój mowy dziecka przebiega w kilku etapach, granice między etapami nie są wyraźne. Jednak podział ten można zaobserwować gdyż każdy etap przynosi zmiany ilościowe i jakościowe.

- dojrzałość społeczna
- umiejętność koncentracji uwagi
- pamięć
- zdolność kojarzenia
- zasób wiadomości
- umiejętność wypowiadania swoich myśli oraz odtwarzania i opisywania przy pomocy mowy zapamiętanych zjawisk, zdarzeń, sytuacji
- prawidłowe funkcjonowanie wzroku i słuchu
- sprawna koordynacja wzrokowo-ruchowa itd..

- **I etap, to etap melodii - od 0 do 1 rok życia.**

Pierwsze dwa, trzy miesiące życia to okres wczesnej wokalizacji, czyli niecelowego wydawania dźwięków tzw. *głuzenie* lub *gruchanie*. Około piątego, szóstego miesiąca życia pojawia się gaworzenie, które polega na wymawianiu zespołów sylab *ma*, *ba*, *pa* nie posiadających określonego znaczenia. Nie gaworzą dzieci niesłyszące, ale głużą wszystkie dzieci. Około dziewiątego miesiąca życia pojawia się tzw. *echolalia*. Dziecko powtarza własne i zasłyszane słowa, które doskonali metodą prób i pomyłek. Echolalia nie jest jeszcze mową. Pod koniec I roku życia pojawiają się pierwsze słowa powtarzane ze zrozumieniem np. *mama*, *baba*, *tata*.

- **II etap to etap wyrazu - od 1 do 2 roku życia.**

Duży postęp w rozwoju mowy ilościowy i jakościowy. Dziecko zaczyna komunikować się posługując się wyrazem, ale mowa nadal jest bardzo uproszczona. Prawidłowo rozwijające się roczne dziecko rozumie znaczenie kilkunastu słów a kilka z nich usiłuje wymawiać nadając im wyraźne znaczenie. Dopiero słowa wypowiedziane ze zrozumieniem stosowne do sytuacji a nie naśladowane mimowolnie jest zaczątkiem właściwego słownika dziecka. Dziecko w wieku do 2 roku życia potrafi już wypowiedzieć wszystkie samogłoski z wyjątkiem samogłosek nosowych a także spółgłoski *p*, *b*, *m*, *t*, *d*, *n*, *k*, *s* czasem pojawia się *ć*. Pozostałe spółgłoski zastępuje innymi o podobnym brzmieniu.

- **III etap to etap zdania - od 2 do 3 roku życia.**

Jest to etap nabywania myślenia pojęciowego. Dziecko uczy się nazw przedmiotów, zawodów, czynności, kształtów itp.. Wymowa głosek coraz bardziej się doskonali, pojawiają

się samogłoski nosowe oraz głoski *f, w, k, g, h* oraz zmiękczenia a także *ź, dź, ń, l*. Dziecko zaczyna łączyć dwa, trzy wyrazy. Ogólnie biorąc mowę dziecka trzyletniego cechuje zmiękczenie głosek.

- **IV etap to etap swoistej mowy dziecięcej - do 6-7 roku życia.**

Jest to okres doskonalenia prawidłowej mowy. Dziecko zaczyna odróżniać *s, z, c, dz* od *ś, ź, ć, dź*. Około 5-6 roku życia pojawiają się *sz, ż, cz, dż*. Głoska *r* początkowo zastępowana przez *j* lub *l* wykształca się do 7-8 roku życia. Słowa wypowiedane są wyraźniej bez przestawiania czy też opuszczania sylab. Rozwija się umiejętność słowno-logicznego rozumowania i funkcje intelektualne (sprawność umysłu). Na rozwój tej sprawności ma wiele czynników: Im lepiej wyćwiczone są poszczególne funkcje wpływające na inteligencję tym wyższy jest jej poziom. Sprawność intelektualna wzrasta tym bardziej, im bardziej człowiek ćwiczy swoje czynność umysłowe.

Dlatego rozwój wyżej wymienionych funkcji powinien być wciąż pobudzany w przypadku uszkodzenia wzroku lub słuchu, w konsekwencji, czego większość tych funkcji rozwija się nieprawidłowo lub z opóźnieniem. Z powodu bariery dopływu informacji dziecko głuche lub niewidome musi wykorzystać możliwości zastąpienia zablokowanych funkcji nieuszkodzonymi zmysłami. A więc czynniki fizyczne, czyli prawidłowe funkcjonowanie fizjologiczne i somatyczne organizmu człowieka mają ogromne znaczenie dla jego rozwoju ogólnego. Dlatego ważne jest, aby stworzyć odpowiednie warunki dla prawidłowego rozwoju dziecka.